

NOTAT

Til ministeren

25. september 2012

Høringsnotat om udkast til forslag til lov om ændring af museumsloven (Udvikling af museumsområdet m.v.)

Kulturministeriet sendte den 28. juni 2012 et udkast til forslag til lov om ændring af museumsloven (Udvikling af museumsområdet m.v.) i høring. Høringsfristen var den 20. august 2012.

Til og med den 20. august 2012 har 22 organisationer m.v. afgivet høringssvar, se bilag 1.

I det følgende redegøres der for hovedsynspunkterne i de modtagne høringssvar.

Danske Regioner, Konservatorskolen og Dansk Industri har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Kommunernes Landsforening, Børne- og Kulturchefforeningen, Danske Universiteter, Aalborg Universitet, Københavns Universitet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved KU, Organisationen Danske Museer, Foreningen af specialmuseer i Danmark, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, Dansk ICOM, Fællesrådet, de Faglige Råd for hhv. kunsthistorie, arkæologi og nyere tids kulturhistorie, Statens Naturhistoriske Museum, Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Kommune, Sydvestjyske Museer, Museet for Varde By og Omegn, Lemvig Museum, Danmarks Tekniske Museum, Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation samt Marstal Søfartsmuseum har afgivet bemærkninger til lovforslaget.

Der er generel tilfredshed med, at der er gennemført et udredningsarbejde som grundlag for ændring af museumsloven. Der er også generel enighed om intentionerne bag lovændringen, herunder betoningen af museernes samfundsmæssige rolle og fremme af et sammenhængende museumsvesen med faglige og økonomisk bæredygtige museer. Desuden er der generel opbakning til målsætningerne om kvalitet, professionalisering, forenkling og udvikling på museumsområdet.

1. Bemærkninger angående formålsbestemmelsen og opgavebestemmelsen

Organisationen Danske Museer, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, Dansk ICOM samt Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regi-
onskommune har bemærkninger til lovforslagets formålsbestemmelse og bestemmelsen om museernes opgavevaretagelse.

Organisationen Danske Museer udtrykker undren over formålet med og intentionen bag lovforslagets § 2 om museernes pligt til at samarbejde om deres opgaver samt undren over, at bestemmelsen ikke også gælder for de statslige museer.

Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark ønsker bestemmelserne om formål og opgaver formuleret bredere og mere mundret, så forståelsen af bestemmelserne ikke forudsætter læsning af bemærkningerne.

Dansk ICOM foreslår i lovforslagets beskrivelse af museernes tre overordnede opgaver, at lade sikring af kultur- og naturarven være den førstnævnte – for at betone bevaringsarbejdet som grundlag for de øvrige opgaver med at tilgængeliggøre, aktualisere og udvikle.

Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune ønsker krav til faglig og ressourcemæssig bæredygtighed nærmere defineret. Der anføres tillige undren over, at kunstmuseernes særlige rolle som bærere og formidlere af den æstetiske dimension helt er udeladt, og at der konsekvent i forslagets bestemmelser om formål og opgaver kun omtaler kultur- og naturarv.

Kulturministeriets kommentar:

Lovforslaget ændrer ikke på museernes pligt til at samarbejde. At museerne samarbejder, fremgår af den gældende lovs §§ 1 og 3. For at skabe bedre sammenhæng mellem beskrivelsen af museernes opgaver og museernes pligt til at samarbejde herom er den gældende bestemmelse i § 3 om museernes samarbejde indarbejdet i forslaget til museumslovens § 2.

Lovforslaget ændrer ikke ved, at lovens bestemmelser finder anvendelse på de statslige museer under Kulturministeriet og på de statsanerkendte museer, der modtager statstilskud efter loven. Lovens § 1, stk. 3, opretholdes altså uændret.

Lovforslaget opdaterer alene lovens formål og bestemmelser om museernes opgaver og rolle i samfundet, og der bygges i høj grad videre på lovens oprindelige ordlyd.

Intentionen med lovforslagets opgavebestemmelse i § 2 er at betone museernes samfundsmæssige rolle og pligt til at bringe aktuel viden i spil. Rækkefølgen i bestemmelsen er ikke udtryk for vægtning eller prioritering i opgaverne. Kulturministeriet finder ikke grundlag for at fremhæve museernes bevaringsarbejde fremfor de øvrige opgaver. Endelig er sikring af kultur- og naturarv beskrevet i § 1 som lovens formål.

Økonomisk eller ressourcemæssig bæredygtighed er præciseret i lovforslagets bemærkninger, idet det fremgår, at hensigten med den nye tilskudsstruktur er at sikre statsanerkendte museer et samlet tilskud fra stat, kommune og ikke-offentlige tilskudsydere på mindst 3 mio. kr. Det er i tilknytning hertil præciseret, at det er en forudsætning, at museerne supplerer det ikke-statslige minimumstilskudsgrundlag med en egenindtægt, der kan styrke museets økonomiske fundament.

Faglig bæredygtighed følger udviklingen i krav og forventninger fra borgere og samfund. Det fremgår af lovforslaget, at Kulturstyrelsen via kvalitetsvurderinger af museerne løbende præciserer kriterierne for kvalitet og bæredygtighed. Dette sker i stadig dialog med museerne.

Endelig skal det understreges, at lovforslaget ikke ændrer ved kunstmuseernes særlige rolle som bærere og formidlere af den æstetiske dimension. Dette fremgår uændret som hidtil af lovens § 6. Der ændres ej heller ved, at kultur- og naturarv fortsat dækker over såvel kunst-, kultur- og naturhistorie.

På denne baggrund vil Kulturministeriet ikke ændre forslaget om museumslovens formålsbestemmelse og bestemmelse om museernes opgaver.

2. Bemærkninger angående tilskudsstrukturen:

Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Foreningen af specialmuseer i Danmark, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, Dansk ICOM, Kunsthistorisk Faglige Råd, Aalborg Universitet, Københavns Universitet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved KU, Statens Naturhistoriske Museum, Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Kommune, Lemvig Museum, Danmarks Tekniske Museum og Marstal Søfartsmuseum har bemærkninger til lovforslagets tilskudsstruktur, herunder om fordeling af driftstilskud, tilskudsgrundlag, puljemidler samt betingelse for statstilskud.

En del af høringssvarene udtrykker generel tilfredshed med den foreslåede forenkling af tilskudsstrukturen og bakker op om målsætningen om øget økonomisk bæredygtighed.

Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Foreningen af specialmuseer i Danmark, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark kritiserer, at der ikke er gennemført en egentlig reform af tilskudssystemet, som gør op med det eksisterende kludetæppe af historisk betingede tilskud mv. og i stedet skaber klare og gennemskuelige beregningsmodeller. Hertil foreslår Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune konkret en særlig bestemmelse i lovforslaget, som kompenserer for den økonomiske situation i mindre ø-samfund.

Andre bemærkninger handler om det ikke-statslige tilskudsgrundlag, herunder dels forslag fra Børne- og Kulturchefforeningen, Foreningen af specialmuseer i Danmark og Marstal Søfartsmuseum om, at museernes egenindtægter (fx fra entréindtægter) kan indgå som en del af grundlaget, og dels en bekymring fra Organisationen Danske Museer, Lemvig Museum og Danmarks Tekniske Museum om kravet til kommunalt tilskud.

Hertil er bemærkninger om puljemidler, herunder ønsker Organisationen Danske Museer en fortsat mulighed for statslig støtte til "løsning af fællesopgaver" og "museernes virksomhed i øvrigt".

Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark ønsker en betoning af, at puljemidler forvaltes på en gennemsigtig og retfærdig måde.

Aalborg Universitet ønsker, at loven præciserer, at der er mulighed for og opbakning til decentrale initiativer for at fastholde museerne som lokale og folkeligt forankrede institutioner, særligt i landets udkantsområder.

Københavns Universitet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved KU og Statens Naturhistoriske Museum ønsker en mulighed for, at universitetsmuseerne under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser gives adgang til at søge puljemidler.

Kunsthistorisk Faglig Råd er bekymret for, at satsningen på nationale strategier vil betyde, at homogenitet og centralisering afløser diversitet, originalitet og lokal forankring (og smidighed) i museumslandskabet.

Endelig foreslår Dansk ICOM, at det indarbejdes i lovforslagets § 14, at museets personale skal følge ICOMs museumsetiske regler som betingelse for statstilskud.

Kulturministeriets kommentar:

En egentlig omfordeling af de statslige driftstilskud har været overvejet i forbindelse med udredningsarbejdet om fremtidens museumslandskab. Det blev under udredningsarbejdet vurderet, at en omfordeling inden for de eksisterende økonomiske rammer ikke kan gennemføres uden utilsigtede negative konsekvenser for en stor gruppe museer, hvorfor ideen blev forladt igen.

Forslaget om en særlig bestemmelse i lovforslaget, som kompenserer for den økonomiske situation i mindre ø-samfund er ikke foreneligt med ønsket om forenkling af tilskudsstrukturen. De eksisterende ø-tilskud videreføres i den nye tilskudsstruktur og gøres til en integreret del af det statslige driftstilskud til de museer, der hidtil har modtaget ø-tilskud. Derfor ophæves den eksisterende bestemmelse om særlige ø-tilskud, men midlerne videreføres.

Det er Kulturministeriets vurdering, at det aktuelt ikke er hensigtsmæssigt at indføre forslaget om at lade museernes egenindtægter (entréindtægter mv.) indgå som ikke-statsligt tilskudsgrundlag, da det ikke stemmer overens med intentionen om større driftsgrundlag og økonomisk bæredygtighed. Det er desuden i udredningen om fremtidens museumslandskab præciseret, at det er en forudsætning, at museerne supplerer minimumstilskudsgrundlaget med en egenindtægt. Det skal bemærkes, at der ifølge lovforslaget etableres en treårig overgangsordning for de museer, som ved lovens ikrafttræden ikke kan leve op til krav om nyt minimum for ikke-statslige tilskud.

Bekymringerne om kommunalt tilskud, som det er rejst af Organisationen Danske Museer og Lemvig Museum, må bero på en misforståelse, da der i hørings svarene henvises til krav om kommunalt tilskudsgrundlag på 2 mio. kr. for at opnå statstilskud. Kravet om ikke-statsligt tilskudsgrundlag kan opfyldes ved såvel kommunala-

le, anden offentlig og/eller ikke-offentlige (fonde, foreninger, organisationer mv.) tilskud. Vurderingen af, om denne betingelse er opfyldt, forventes at ske ud fra et gennemsnit af tilskuddene de seneste tre regnskabsår for at tage højde for evt. udsving de enkelte år.

Det vil blive op til det kommende strategiske panel at rådgive Kulturstyrelsen om udmøntning af puljemidler – herunder også til fællesopgaver og museernes øvrige virksomhed.

Lovforslaget ændrer ikke ved, at loven gælder for de statslige museer under Kulturministeriet og de statsanerkendte museer, der modtager statstilskud efter loven. Universitetsmuseerne under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser og andre ikke-statsanerkendte museer kan indgå i samarbejdsprojekter med museer omfattet af museumsloven, som kan søge puljemidler. Det er dog medtaget i bemærkningerne, at museer uden for Kulturministeriets ressort i særlige tilfælde vil kunne ydes tilskud fra den nye udviklingspulje.

De nationale strategier skal understøtte den fortsatte udvikling på museumsområdet, og puljen på ca. 20-25 mio. kr. foreslås etableret for at få størst udbytte af de midler, som forventes afsat hvert år. Det skal endvidere understreges, at de nationale strategier skal formuleres med inddragelse af museerne og andre relevante aktører i regi af den nye rådgivningsstruktur. Endelig skal det anføres, at arbejdet med de rådgivende organer og Kulturstyrelsens forvaltning af offentlige tilskud fortsat sker med størst mulig gennemsigtighed.

Kulturministeriet finder det ikke hensigtsmæssigt at lovgive om bestemte organisationers regler – her ICOMs museumsetiske regler – i museumsloven. Det må forventes, at museer, der er medlem af ICOM, følger organisationens regelsæt.

Kulturministeriet mener derfor ikke, at hørings svarene giver anledning til ændring af lovforslaget i forhold til ny tilskudsstruktur. Dog er det i bemærkningerne medtaget, at museer uden for Kulturministeriets ressort i særlige tilfælde vil kunne ydes puljemidler.

3. Bemærkninger angående ny rådgivningsstruktur:

Organisationen Danske Museer, Foreningen af specialmuseer i Danmark, Sammenlutningen af Museumsforeninger i Danmark, de Faglige Råd for hhv. kunsthistorie, arkæologi og nyere tids kulturhistorie, Fællesrådet og Sydvestjyske Museer har bemærkninger til forslaget om etablering af ny rådgivningsstruktur for Kulturstyrelsen, herunder til udvalgenes sammensætning og opgaver samt forpligtelse til at nedsætte udvalg.

Organisationen Danske Museer, Fællesrådet og det Kunsthistorisk Faglige Råd ønsker, at kulturministerens løfter om museumsrepræsentation, indstillingsret mv. fremgår af lovforslaget.

Foreningen af specialmuseer i Danmark, de Faglige Råd for hhv. arkæologi og nyere tids kulturhistorie og Sydvestjyske Museer mener, at rådgivningen om arkæologi og nyere tids kulturhistorie skal holdes adskilt, så de to fagligheder ikke samles i ét museumsudvalg, samt at begge fagligheder får repræsentation i det strategiske panel.

Fællesrådet og Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark ønsker lovforslagets ordlyd ændret, så det gøres obligatorisk for ministeren at nedsætte udvalgene. Fællesrådet ønsker tillige, at der sikres variation i panelet både hvad angår geografi, museumsstørrelse og museumskategori.

Kulturministeriets kommentar:

Det er hensigten, at formanden for det strategiske panel bliver en museumsleder, at museumsvalgenes formænd får sæde i det strategiske panel, og at museumsudvalgene får indstillingsret om udmøntning og fordeling af puljemidler.

Disse nærmere forhold omkring sammensætning og opgaver vil blive fastsat i en bekendtgørelse, da dette giver mulighed for senere at justere rådgivningsstrukturen, så den til enhver tid afspejler de behov, som findes på museumsområdet. Bekendtgørelsen forventes sendt i høring i løbet af efteråret 2012.

Det er hensigten, at rådgivningsstrukturen skal være fleksibel, så den til enhver tid giver Kulturstyrelsen optimal rådgivning om såvel strategiske som konkrete udfordringer og problemer på museumsområdet.

Det øverste niveau er et bredt sammensat strategisk panel, som skal bidrage til at identificere overordnede udfordringer, udviklingsmuligheder og tværsektorielle samarbejdspotentialer for museumsvesenet.

Panelet nedsættes for en fler-årig periode og har et overordnet strategisk sigte i forhold til museumsvesenets samspil med kommuner og andre sektorer og kan anbefale særlige indsatsområder for det samlede museumsvesen.

Panelet sammensættes af repræsentanter fra museerne, kommunerne samt andre relevante aktører. Panelets formand findes blandt museumsdirektørerne og udpeges af kulturministeren.

Det midterste niveau er tre museumsudvalg for hhv. kunsthistorie, kulturhistorie og naturhistorie, der rådgiver i forhold til fastlagte indsatsområder, udpeget af det strategiske panel samt rådgiver Kulturstyrelsen i generelle spørgsmål inden for hver museumskategori. Udvalgene konkretiserer indsatsområderne og vil rådgive Kulturstyrelsen ved uddeling af puljemidler. Udvalgene kan desuden pege på behovet for nedsættelse af konkrete arbejdsgrupper.

Udvalgene sammensættes af repræsentanter fra museerne for 4-årige perioder, som er valgt af og blandt museerne selv. Eksterne repræsentanter med særlig fagkyndig

ekspertise vil blive udpeget af Kulturstyrelsen bl.a. efter indstilling fra universiteterne. Kulturstyrelsen udpeger udvalgenes formænd. Formændene for de tre faglige udvalg er også medlemmer af det strategiske panel.

Desuden vil Kulturstyrelsen med den ny rådgivningsstruktur kunne nedsætte ad hoc-arbejdsgrupper. De nedsættes med henblik på at løse konkrete opgaver, som f.eks. kan udspringe af identificerede indsatsområder, nationale strategier eller udspringe af Kulturstyrelsens lovbestemte opgaver.

Arbejdsgrupperne sammensættes af museumsfaglige eksperter og/eller andre relevante aktører i forhold til det konkrete opgavekommissorium i en åben dialog med museerne. Et eksempel på en arbejdsgruppe vil være en arkæologisk arbejdsgruppe, som rådgiver Kulturstyrelsen i forbindelse med konkrete arkæologiske undersøgelser.

Museumsrepræsentanter udpeges efter faglige behov, og i videst muligt omfang beder styrelsen museerne selv indstille repræsentanter til arbejdsgrupperne. Kulturstyrelsen udpeger arbejdsgruppernes formand.

Der vil for hver arbejdsgruppe blive udarbejdet et kommissorium, som beskriver formål og varighed med arbejdsgruppen og redegør for de nødvendige kompetencer, der skal være til stede blandt medlemmerne.

Kulturministeriet har imødekommet ændringsforslaget fra Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark om at fastsætte nedsættelsen af udvalg i loven.

4. Bemærkninger angående krav til forskning:

Kommunernes Landsforening, Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Danske Universiteter, Aalborg Universitet, Foreningen af Specialmuseer i Danmark, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, de Faglige Råd for hhv. Kunsthistorie, Arkæologi og Nyere Tids Kulturhistorie, Fællesrådet, Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation samt Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune har bemærkninger til forslaget om overførsel af Kulturstyrelsens midler til forskning til Kulturministeriet, herunder om krav til forskningskvalifikationer, overgangsperiode for midlernes overførelse og om sammensætning af Kulturministeriets Forskningsudvalg.

Danske Universiteter og Aalborg Universitet støtter hhv. betoningen af museernes forskningsbaserede arbejde og kravet om forskningskvalifikationer på ph.d.-niveau. Danske Universiteter tilkendegiver tillige at være indstillet på at bidrage til at realisere målsætningen.

De øvrige høringssvar udtrykker på forskellig vis såvel opbakning til, at der skal ske en styrkelse af forskningen på museerne som bekymring for krav om ph.d.-grad, overgangsperiodens længde og sammensætningen af Kulturministeriets Forskningsudvalg.

Organisationen Danske Museer, Børne- og Kulturchefforeningen, Foreningen af Specialmuseer i Danmark, Fællesrådet, Kunsthistorisk Faglige Råd, Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune samt Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation er bekymrede for et krav om ph.d.-grad, og konkret ønsker Kunsthistorisk Faglig Råd, Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune samt Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation en sidestilling af andre relevante forskeruddannelser (mag.art.) med ph.d.-graden.

Organisationen Danske Museer, De Faglige Råd for hhv. Arkæologi og Nyere Tids Kulturhistorie, Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation ønsker forlængelse af den fastsatte overgangsperiode. De Faglige Råd for hhv. Arkæologi og Nyere Tids Kulturhistorie foreslår at gøre den treårige overgangsperiode til opgradering til phd-niveau permanent, fx som en talentudviklingspulje for kommende forskere på museerne.

Hertil ønsker Organisationen Danske Museer at opretholde den hidtidige praksis med, at relevante museumsfaglige råd medvirker til udpegning af forskningsegne projekter.

Fællesrådet, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation ønsker, at der sker en udvidelse af Kulturministeriets Forskningsudvalg, så det i videre udstrækning har museumsfaglige kompetencer.

Endelig lægger KL vægt på, at der fortsat bliver reel mulighed for at modtage statstilskud til forskning ved statsanerkendte museer rundt om i landet.

Kulturministeriets kommentar:

Det skal understreges, at der stilles krav om ph.d. niveau – det vil sige ph.d.-grad eller lignende niveau. En museumsinspektør med eksempelvis en magistergrad og forskningsproduktion bag sig kan således blive vurderet til at være på dette niveau. Kravet om ph.d. niveau knytter sig kun til de ca. 10 mio. kr. i puljemidler, der overflyttes til fordeling efter indstilling fra Kulturministeriets Forskningsudvalg.

Der har under hele udredningsarbejdet været bred enighed om, at museernes forskningsforpligtelse skal opretholdes og styrkes. Derfor må museerne også arbejde inden for og efter de samme rammer og standarder, som den øvrige forskningsverden, og som følger af lovgivningen om fordeling af statslige forskningsmidler.

De overførte forskningsmidler vil være øremærket til museerne. Hertil kommer, at midlerne vil blive overført gradvist over en 3-årig periode. I overgangsperioden vil

de endnu ikke overførte midler primært blive anvendt til at kvalificere forskningskompetencerne på museerne.

Kulturstyrelsen er i dialog med bl.a. Danske Universiteter om, hvordan forskerbe-dømmelser ved museerne kan gennemføres. Der tages afsæt i tre aktuelle modeller for, hvordan museumsmedarbejdere kan forskerkvalificeres:

1. Publikationer m.v. indgives til bedømmelse på universitetet.
2. Indskrivning på et ph.d.-studie, hvor der kan meritoverføres arbejde, som er udarbejdet inden optagelsen. Det er også muligt at blive indskrevet på et ph.d.-studie på deltid.
3. En fuld ph.d., hvor man indskrives som almindelig ph.d. studerende og følger det normale forløb for erhvervelse af ph.d. -graden.

Det anslås, at der ca. er tale om 100-150 personer på museerne, som har behov for denne opkvalificering.

Model 1 kan også bruges af de museumsansatte, hvis forskning vurderes at kunne svare til en doktordisputats.

Kulturministeriet uddeler allerede i dag midler til museers forskning efter indstilling fra Forskningsudvalget, og der ydes også i dag tilskud til ph.d.-uddannelser.

Et evt. behov for at supplere sammensætningen af Kulturministeriets Forskningsudvalg vil blive afklaret i dialog mellem Kulturministeriet og udvalget.

Kulturministeriet har på baggrund af høringssvarenes karakter præciseret kravet omkring ph.d.-niveau samt tilføjet en beskrivelse af Kulturministeriets Forskningsudvalgs opgaver i lovforslagets almindelige bemærkninger til pkt. 3.4.3.3. Tilskud til forskning.

5. Bemærkninger angående krav til museets leder:

Kommunernes Landsforening, Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation, Fællesrådet, det Kunsthistorisk Faglige Råd, Danske Universiteter, Københavns Universitet og Dansk ICOM har bemærkninger til forslaget om, at museets leder skal have relevante kompetencer.

KL støtter forslaget om ændrede uddannelseskrav til museumslederen. Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation er enige i lovforslagets sidestilling af museumsfaglige og ledelsesmæssige kompetencer.

Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Fællesrådet, det Kunsthistorisk Faglige Råd, Københavns Universitet og Dansk ICOM ønsker, som det er anbefalet i udredningen om fremtidens museumslandskab, at der skal stilles krav om museumsfaglige og ledelsesmæssige kompetencer.

Danske Universiteter foreslår, at det præciseres, at museets leder skal være forsker.

Kulturministeriets kommentar:

Det er Kulturministeriets opfattelse, at relevante kompetencer for en museumsleder udgør en kombination af uddannelse og viden/erfaringer inden for et kunst-kultur- og naturhistorisk fagområde samt inden for ledelse, herunder personaleledelse, administrativ ledelse samt strategisk ledelse. Den optimale kombination af kompetencer afhænger ydermere af den konkrete museumsorganisation.

Derfor bør museets bestyrelse stilles frit til at vælge den rette leder. Kulturministeriet har tillid til, at museernes ansvarlige og professionelle bestyrelser kan foretage det relevante og nødvendige valg af kompetent leder, så nærmere regulering heraf i lovtæksten er overflødig.

Af lovtekniske grunde har Kulturministeriet i forhold til udkast udsendt i høring valgt helt at ophæve formuleringen om museumslederens kvalifikationer. Dette ændrer ikke på, at museumslederen skal besidde relevante kompetencer, og det understreges i bemærkningerne, at Kulturstyrelsen i forbindelse med kvalitetsvurdering af statsanerkendte museer vil inddrage dette aspekt.

6. Bemærkninger angående arkæologi:

Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark, Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune samt Museet for Varde By og Omegn, Varde Kommune, Rinkjøbing-Skjern Museum og Rinkjøbing-Skjern Kommune har bemærkninger om arkæologi, herunder om manglende refleksion af proces og målsætninger for området i lovforslaget, samt bekymring om og kritik af de nye krav.

Børne- og Kulturchefforeningen, Organisationen Danske Museer, Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark ønsker arkæologien, den pågående proces og de fastlagte målsætninger afspejlet i lovforslaget.

Bornholms Museum, Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Regionskommune kritiserer de nye krav og påpeger vanskeligheder ved at opfylde kravene grundet de geografiske forhold.

Museet for Varde By og Omegn, Varde Kommune, Ringkøbing-Skjern Museum og Ringkøbing-Skjern Kommune foreslår en alternativ model for varetagelse af arkæologisk ansvarsområde indført i loven – mulighed for at etablere et interessentskab mellem to eller flere museer.

Kulturministeriets kommentar:

Den arkæologiske virksomhed fordeles af Kulturministeriet mellem de statsanerkendte museer, og såfremt dette ikke kan lade sig gøre, kan Nationalmuseet pålægges opgaven (jf. museumsloven § 5, stk. 5, § 13, stk. 1, samt § 14, stk. 1 nr. 2.).

Derfor kan opgaven ikke udføres af andre institutioner, virksomheder eller interesseorganisationer.

De overvejede justeringer af kravene til at varetage et arkæologisk ansvarsområde forudsætter ikke en lovændring og indgår derfor ikke i lovforslaget. Kulturministeriet finder det ikke hensigtsmæssigt at lovgive om samarbejdsmodeller for varetagelse af den arkæologiske virksomhed, da dette løbende bør kunne afstemmes mellem Kulturstyrelsen og de museer, som varetager den nationale opgave for staten.

Det anbefales i udredning om fremtidens museumslandskab, at man fremadrettet koncentrerer udvalgte landsdækkende opgaver på færre museer. Det anbefales ligeledes i udredningen, at de landsdækkende opgaver i første omgang skal være de arkæologiske udgravninger og undersøgelser i forbindelse med anlægsarbejder med tilhørende opgaver. Denne opgave samles på færre enheder end i dag. Formålet med at koncentrere opgaven på færre museer er at skabe større faglige miljøer, som det også anbefales i den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010. Koncentrationen vil styrke museerne og sikre et professionelt samspil med kommunale myndigheder og de store bygherrer samt sikre, at forvaltningen sker på et ensartet grundlag.

Kulturstyrelsen har i dialog med museerne opstillet nye kvalitetskrav til de arkæologiske arbejdende museer. Disse er allerede udmeldt. Styrelsen har samtidig anmodet museerne om at svare på, hvordan de fremadrettet kan leve op til de opstillede krav. Der er peget på fire muligheder:

- 1) Museet lever allerede op til de opstillede kriterier, og fortsætter uændret sin virksomhed
- 2) Museet lever ikke op til kriterierne alene, men ønsker fortsat at indgå i den nationale opgaveløsning i forbindelse med arkæologiske udgravninger og undersøgelser ved anlægsarbejder. Museet indgår derfor i samarbejde med et eller flere andre museer i regionen.
- 3) Museet lever ikke op til de opstillede kriterier og ønsker ikke længere at indgå i den nationale opgaveløsning i forbindelse med arkæologiske udgravninger ved anlægsarbejder. Kulturstyrelsen anmoder derfor et andet museum i regionen om at overtage opgavevaretagelsen.
- 4) Museet lever ikke op til kriterierne alene, men fusionerer med et eller flere andre museer.

Indgår museet i et samarbejde med et eller flere museer om opgaveløsningen inden for et geografisk afgrænset område, skal der udarbejdes en samarbejdsaftale.

Kulturstyrelsen kræver, at der er én juridisk enhed (et statsanerkendt museum), der overfører bygherre, kommuner og stat er ansvarlig for gennemførelse af den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed. Kravet afspejler, at undersøgelserne gen-

nemføres for bygherres regning, og at der fra tid til anden føres retssager på området.

7. Bemærkninger angående krav til statslige museer

Børne- og Kulturchefforeningen og Organisationen Danske Museer har bemærkninger om de statslige museers fremtidige deltagelse i det sammenhængende museumsvesen samt kvalitetskrav til de statslige museer.

Organisationen Danske Museer udtrykker undren over, at der med lovforslaget foreslås ophævelse af den eksisterende bestemmelse i museumslovens § 10 om de statslige museers deltagelse i det nationale og regionale samarbejde med de statsanerkendte museer. Organisationen undrer sig over, at der fremover ikke stilles samme krav til de statslige museer om kvalitetsudvikling, revision og samarbejdsrelationer. Børne- og Kulturchefforeningen udtrykker ligeledes undren over, at lovforslaget ikke omfatter de statslige museer, og ønsker, at de statslige museer indtænkes i udviklingen af fælles retningslinjer fx i kvalitetsvurderingskonceptet.

Kulturministeriets kommentar:

Høringssvarene fra Børne- og Kulturchefforeningen og Organisationen Danske Museer om de statslige museers fremtidige deltagelse i det sammenhængende museumsvesen beror på en misforståelse. Lovforslaget ændrer ikke på de statslige museers deltagelse i det nationale og regionale samarbejde med de statsanerkendte museer.

Det er alene andet punktum i den eksisterende bestemmelse i museumslovens § 10, der ophæves, nemlig bestemmelsen om de statslige museers pligt til at udarbejde og indsende arbejdsplaner hvert fjerde år til Kulturstyrelsen. Pligten til at udarbejde og indsende arbejdsplaner ophæves også for de statsanerkendte museer. Forslaget er en anbefaling fra museumsudredningen, der skal være med til at forenkle regler og krav om indberetninger til staten.

Kulturministeriet finder på den baggrund ikke anledning til ændring af lovforslaget angående krav til statslige museer.

8. Bemærkninger angående kulturbærende institutioner uden for loven

Organisationen Danske Museer, Foreningen af Specialmuseer i Danmark, Sammenlutningen af Museumsforeninger i Danmark og Fællesrådet har bemærkninger om universitetsmuseer og andre kulturbærende institutioner uden for loven.

Organisationen Danske Museer bemærker, at lovforslaget ikke medtænker offentligt støttede museer, der forvalter en omfattende del af den danske kulturarv uden for Kulturministeriets ressort.

Foreningen af Specialmuseer i Danmark opfordrer til, at man i et helhedssyn på Danmarks kulturarv medtænker de museer, som ikke er omfattet af museumsloven, men som varetager en væsentlig del af kulturarven.

Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark udtrykker undren over, at museer som hverken er statslige eller statsanerkendte ikke er tænkt med i udredningen eller lovforslaget.

Fællesrådet anbefaler en øget dialog og en formalisering af samarbejdet med universitetsdrevne museer, særligt Statens Naturhistoriske Museum.

Kulturministeriets kommentar:

Kulturministeriet er opmærksom på, at der findes væsentlige museer, som ikke er omfattet af museumsloven. Da universitetsmuseerne og museer under andre ministerier ikke er en del af Kulturministeriets ressort, er disse ikke omtalt i museumsloven – bortset fra Statens Naturhistoriske Museum, som i henhold til museumsloven varetager hovedmuseumsfunktionen for det naturhistoriske område. Museumslovens regler, herunder om opgaver og driftstilskud omfatter alene statslige og statsanerkendte museer under Kulturministeriet.

Opdraget for udredningen om fremtidens museumslandskab var at komme med anbefalinger til, hvordan de statslige og statsanerkendte museer kunne møde fremtidens udfordringer. Spørgsmålet om relationerne til de øvrige museer, særligt universitetsmuseerne som har betydning for det samlede museumsvæsen, blev drøftet i forbindelse med udredningsarbejdet.

Udredningen anbefaler, at Kulturministeriet indleder en dialog med Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Videregående Uddannelser om museernes samarbejde med de videregående uddannelser samt om universitetsmuseernes rolle i det samlede museumsvæsen for at styrke tværgående samarbejder om koordinering, faglige standarder og deltagelse i fælles museale projekter. Denne proces igangsættes af Kulturministeriet uafhængigt af lovændringen.

Kulturministeriet finder på den baggrund ikke anledning til væsentlige ændringer af lovforslaget angående kulturbærende institutioner uden for museumsloven. Det er dog medtaget i bemærkningerne, at museer uden for Kulturministeriets ressort i særlige tilfælde vil kunne ydes tilskud fra den nye udviklingspulje.

9. Øvrige bemærkninger:

Museet for Varde By og Omegn, Varde Kommune, Ringkøbing-Skjern Museum og Ringkøbing-Skjern Kommune samt Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark har afgivet bemærkninger om konserveringscentrene. Der udtrykkes bekymring for et muligt opbrud i strukturen på konserveringsområdet.

Organisationen Danske Museer, Foreningen af Specialmuseer i Danmark og Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark har bemærkninger om nyere tids kultur-

historie. De anfører, at nyere tids kulturhistorie er lige så væsentligt et område for museerne og borgerne som arkæologien, og det hævdes, at området i udredningen, i lovforslaget og i den eksisterende museumsmodel ikke har samme bevågenhed som arkæologi.

Foreningen af Specialmuseer i Danmark har bemærkninger om museums kategorier. Foreningen finder det uheldigt, at lovforslagets ophævelse af sondringen mellem § 16 og § 15 museer (i forbindelse med en ny tilskudsstruktur) også fjerner kategoriseringen af museer, som har en særlig museumsfaglig specialisering. Foreningen foreslår, at kategorisering af museerne på det kulturhistoriske område defineres klart og der sondres mellem funktion og ejer/tilskudsforhold. I den forbindelse foreslås også en ny definition af Nationalmuseets funktion og opgaver, som i dag vurderes at være for bredt.

Lemvig Museum har afgivet bemærkninger om sammensætning af bestyrelser og arbejdsplaner. Museet finder lovforslagets ændringer vedrørende sammensætning af bestyrelser ensrettende og udtrykker ønske om opretholdelse af bestemmelsen om kommunal repræsentation i bestyrelsen. Museet anser arbejdsplanerne som et værktøj for hele den danske museumsverden, og finder derfor, at bortfaldet af krav om at indsende arbejdsplaner vil medføre tab af overblik hos Kulturstyrelsen.

Kulturministeriets kommentar:

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, forventer Kulturministeriet, at museerne fortsat vil prioritere en fælles opgaveløsning på konserveringsområdet, idet der generelt er lagt op til en styrkelse af fælles opgaveløsning. Da det er intentionen at overføre statens tilskud til konserveringscentre til de museer, som hidtil har været knyttet til den enkelte centre, og dette tilmed sker efter en treårig overgangsperiode, forventer ministeriet, at der findes en løsning, som er hensigtsmæssig i forhold til bevaring af kulturarven.

Lovforslaget understøtter udredningens anbefaling af, at det entydigt er museets ansvar at sikre og bevare museets samling – både i udstillingssammenhæng og på museets magasiner. Kulturstyrelsen vil gennem kvalitetsvurderinger sikre, at museerne løfter denne opgave og inddrager den nødvendige konserveringsfaglige ekspertise i deres bevaringsarbejde.

Nyere tids kulturhistorie er en lige så vigtig del af museernes arbejde som arkæologien. Det er også hensigten, at et kommende strategisk panel, eksempelvis i forbindelse med udformning af nationale strategier, kan foreslå indsats til styrkelse af nyere tids kulturhistorie. Kulturstyrelsen er allerede opmærksom på ønsket om at se nærmere på området.

På baggrund af udredningen og med afsæt i en rapport fra Organisationen Danske Museer har Kulturstyrelsen i samarbejde med Det Kulturhistorisk Faglige Råd nedsat en arbejdsgruppe, som skal medvirke til at definere og kvalitetssikre museernes og kommunernes samarbejde om sikringen af nyere tids kulturarv i forbindelse med den fysiske planlægning. Arbejdsgruppen har repræsentanter fra museer og kommuner, og arbejdet skal bidrage til en vejledning i god praksis.

Det skal understreges, at lovforslaget ikke lægger op til at ændre i museernes ansvarsområder. Der skal fortsat være statsanerkendte museer med landsdækkende og specialiserede opgaver, som en række museer har i dag. Lovforslaget skal understøtte udvikling af den eksisterende struktur, som vurderes at være velfungerende, og hvor museernes ansvarsområder - med Kulturstyrelsens medvirken - løbende bliver afstemt og koordineret.

I lyset af lovforslagets intentioner om forenkling og øget samarbejde, vurderes det ikke som hensigtsmæssig at indføre en skærpet opdeling af museernes status i loven.

Lovforslaget har ikke til hensigt at ensrette museerne eller minimere den kommunale repræsentation i museernes bestyrelser, men derimod at give bestyrelserne bedre mulighed for frit at sammensætte den mest kompetente ledelse af museet. Det skal i den forbindelse understreges, at lovændringen ikke medfører et forbud mod kommunal repræsentation i bestyrelsen; den fjerner blot kravet herom.

Arbejdsplanerne har været anvendt i en årrække med det formål at skabe koordination og samarbejde mellem museerne. Bortfaldet af krav om at indsende arbejdsplaner hænger sammen med udredningens anbefaling om at forenkle regler og krav om indberetninger til staten. Bortfaldet af kravet hindrer imidlertid ikke museerne i fortsat at udarbejde langsigtede strategier og orientere sig i hinandens indsatsområder og planlægning. Kulturstyrelsen skal fortsat varetage den statslige styrings- og tilsynsopgave, herunder løbende kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer. Der er desuden i udredningen om fremtidens museumslandskab lagt op til en skærpelse af opgavevaretagelsen om de nationale strategier, kvalitetsvurderinger og samarbejde med de øvrige museer og kommuner om udvikling af det samlede museumsområde.

Kulturministeriet finder på den baggrund ikke anledning til ændring af lovforslaget.

Bilag 1

Høringsvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af museumsloven (Udvikling af museumsområdet mv.)

Skrevet med fed: Kommentarer

Andre: Ingen kommentarer

- Kommunernes Landsforening
- Danske Regioner
- Børne- og Kulturchefforeningen
- Danske Universiteter
- Aalborg Universitet
- Københavns Universitet, herunder bilag fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Statens Naturhistoriske Museum
- Konservatorskolen
- Organisationerne Danske Museer
- Foreningen af Specialmuseer i Danmark
- Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark
- Dansk ICOM
- Fællesrådet
- Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie og Det Arkæologiske Faglige Råd
- Det Kunstfaglige Råd
- Bornholms Museum/Bornholms Kommune/Bornholms Kunstmuseum
- Sydvestjyske Museer
- Museet for Varde By og Omegn
- Lemvig Museum
- Danmarks Tekniske Museum
- Marstal Søfartsmuseum
- Dansk Magisterforening og Akademikernes Centralorganisation
- Dansk Industri